

Co lze očekávat od partnera dlouhých patnáct let po sňatku? Lásku, romantiku, zamilované pohledy? Nebo finanční zabezpečení a starost o rodinu? Nebo jen občasnou přítomnost a občasný zájem. Otázky kladené se vzrůstající naléhavostí našly nečekanou odpověď. ■ Ivana Prudičová

CHCI SE ROZVÉST!

... ale co vaše děti?

Drobná atraktivní Naďa měla vzhled filmové hvězdy. Jejích 38 let a profesi prodavačky v supermarketu by jí stěžil kdo hádal. A že je matkou tří dospívajících dětí, by už nevěřil vůbec nikdo. Naďa byla na sebe hrdá a o svoji vizáž náležitě pečovala. S přibývajícím věkem ale byla ve svém manželství čím dál víc nespokojená. S manželem si už neměla co říct a s dětmi vlastně také ne. Patnáctiletá Andrea, dvanáctiletá Lenka a osmiletý Honzík už měli jiné zájmy i starosti. Naďa si začala připadat zbytečná, opuštěná a frustrovaná.

TOUŽÍM PO JINÉM, HEZČÍM ŽIVOTĚ!

„Manžel mi nerozumí. Nechápe, že si chci ještě něco užít, než zestárnu. Přejde z práce, něco kutí, popovídá si s dětmi a odkulí se k televizi. Kdyby mě pozval alespoň do kina nebo do divadla!“ stěžovala si Naďa při prvním setkání a hned bojovně pokračovala: „Děti jsou v pohodě, ani nevím, že je mám. Ale co já? Pořád na něco čekám a vlastně ani nevím na co. Chtěla bych cestovat, užívat si! Chci se rozvést!“

Rozvodové řízení a jeho mechanismy byly důvodem Nadiny návštěvy v poradně poskytující sociálně-právní poradenství. Svoji situaci nechtěla bojovně naladěná žena se sociální pracovníci nijak podrobně rozebírat. Zajímala ji jen výše poplatku a doba, za jakou by mohlo být vše vyřízeno.

„Přemýšlela jste někdy, co bude po rozvodu? Jak se vám sníží životní úroveň a jaký bude mít rozvod vliv na děti? A chtějí vůbec zůstat s vámi?“ ptala se sociální pracovnice překvapené Naďi. Otázky zůstaly bez odpovědi, přestože padla ještě jedna, pro Naďu zřejmě nejzásadnější. Zněla: „A myslíte, že budete schopná si s třemi dětmi najít partnera, který vás bude romanticky milovat a děti akceptovat?...“

MÍSTO ROMANTIKY UBYTOVNA A NÁHODNÉ ZNÁMOSTI

Naďa se, s razancí sobě vlastní, pustila do rozvodového řízení a během půl roku dosáhla svého. Byla rozvedená dohodou a děti byly svěřeny do její péče. Z podnikového bytu, patřícímu manželovi, se odstěhovala na ubytovnu. Ničeho nelitovala a o majetek se nehádala. Toužila po svobodě a tu konečně měla!

„Děti moc nadšené nebyly, ale také moc neprotestovaly. U táty zůstat nechtěly, on totiž začal dost nasávat!“ konstatovala Naďa při další schůzce se sociální pracovnící, od které chtěla radu, jak si nechat soudně zvýšit výživné.

„Ubytovna je drahá a holky pořád něco potřebují. No, a já přece taky nemůžu chodit v tom samém!“ pokračovala Naďa v monologu a jen mezi řečí se zmínila o dalších, pro ni dost nepodstatných „malíčkostech“. Syn se rapidně zhoršil ve škole a nejstarší dcera plánuje odchod z učiliště. Našla si přítele a přespává u něho... I Naďa si našla přítele, už několikátého. Žádný ale nebyl ten pravý. Ideál, na kterého tak toužebně čekala. Zbývala jen otázka na styk dětí s otcem, ale tu Naďa odbyla jen mávnutím ruky: „Jo, za tátou je pouštím, ale stejně s nimi vždycky skončí v hospodě! Prý na gulášek. Minule tam s ním seděly celé nedělní odpoledne.“

Další schůzka sociální pracovnice s Naďou se odehrála za necelý půlrok, tentokrát z iniciativy sociální pracovnice. Byla shodou okolností na návštěvě u jiné rodiny, bydlící na stejné ubytovně, jako Naďa.

BEZ DĚTÍ A BEZ PENĚZ

„Bylo to v pátek večer a mě zajímalo, jak se mají Nadiny děti. Nějak jsem nevěřila, že moc dobře...“ přiznává sociální pracovnice a hned smutně dodává: „Bohužel mě tušení nezklamalo. Naďa nebyla doma

a podle sousedů toho doma v poslední době moc nepobyla. Syn byl v malém, víc než skromně zařízeném pokoji sám. Měl hlad a po chvíli váhání se svěřil, že už nebyl dva týdny ve škole. Prý nemá boty, v kterých by tam mohl jít. Vlastně jen leží v posteli, kouká na televizi a čeká, až mu některá ze sester přinese jídlo. Více podrobnosti sdělit nechtěl. Potom ale zmínil název nočního podniku, kde by prý mohly obě být.

„Moje páteční pouť samozřejmě pokračovala hledáním děvčat. Jednalo se o dost nechvalně proslulý noční klub a obě holky jsem v něm zastihla. Dokonce i s jejich matkou. Velkou radost, že mě vidí, opravdu neměly!“ hořce se směje sociální pracovnice a stručně líčí konec velkých nadějí a snů naivní Naďi.

„Naďu jsem tenkrát i s dětmi doprovodila domů a poskytla jí malou půjčku na nákup jídla. Důrazně jsem ji upozornila na možnost, že o děti přijde, což se také v průběhu několika příštích měsíců stalo. Záškoláctví všech tří dětí i Nadiny absence v práci k tomu velkou měrou přispěly. Děti nemohly k otci, protože pil čím dál víc. Přešel o zaměstnání a tak měl prý k pití důvod. Že by si mohl shánět jinou práci, ho ani nenapadlo. Scházela mu pevná manželčina ruka,“ podotýká sociální pracovnice a neodpustí si malé zamyšlení: „Často se ve své praxi setkávám s naprosto nerealistickými očekáváními i dětinskými rozhodnutími. Patří sem i nový fenomén soudních pří o děti. Nikdo z dospělých se neptá, jaký dopad má vleklý soudní spor na dítě. Jak se asi jejich potomek cítí, když otec kydá špínu na matku a maminka zas vypráví, jaký je tatínek darebák. Každý dospělý má přece svoje nezadatelná práva a těch se musí za každou cenu domct! Myslím, že do této kategorie dětinských dospělých patřila i Naďa. Manželství dobře fungovalo a ona měla být za to vděčná. Mohla si najít nějaký koníček, začít studovat, pěstovat s dětmi sport. Místo toho začala romanticky blouznit!“

KONEC DOBRÝ JEN NÁHODOU

Příběh tří dětí, které rozvodem přišly o oba rodiče, nemá přece jen tak smutný konec, jak by se dalo očekávat. Díky iniciativě sociální pracovnice a vstřícnosti státních orgánů, si pobýly děti několik měsíců v Klokánku, kde mohly být spolu a kde se po dlouhé době cítily v bezpečí. Během této doby „se našla“ sestra Naďi. Kdysi se vdala na Moravu a s rodinou se stýkala jen sporadicky. Vlastní děti už měla dospělé a hned, jak se dozvěděla o Naďě a problémech, které má, neváhala. Přijela si pro děti a byla ochotná pomoci i Naďě...

„Většina případů tak dobře nekončí,“ konstatuje sociální pracovnice a vysvětluje: „Zpřetrhané rodinné vazby, časté stěhování, rozvody a nové sňatky velkou měrou přispívají k vykořenění a sociální osamělosti. Ve fungující rodině pomůže babička, tetička nebo někdo ze vzdálenějšího příbuzenstva. V rodině, kde není o koho se opřít, to tak ale nefunguje. Platí to zvlášť u obyvatel severních Čech a Prahy, kteří se kdysi přistěhovali kvůli práci a bytu z nejrůznějších koutů republiky...“ ■

ANKETA

JSTE V MANŽELSTVÍ SPOKOJENÁ?

Snažím se to vydržet ■ Kdybych mohla, změním na svém manželství snad úplně všechno. Pro začátek by stačila oddělená ložnice, protože můj manžel strašně chrápe... Ale není místo a také máme spolu dvě děti. Tak neměním nic a snažím se to vydržet... **Hana, 41 let, sociální pracovnice**

Těším se, až děti vyrostou ■ Jsem vdaná podruhé a když nad tím někdy přemýšlím, není to lepší, než poprvé. Tolerance a sebezapření, občas hádka. Často si představuji, že až děti vyrostou, budu konečně volná. **Barbora, 37 let, oční lékařka**

Neměnila bych ■ V manželství jsem spokojená už víc než 24 let. Někdy mám pocit, že se o tom nesmí mluvit. Jako by byla móda si věčně na něco a někoho stěžovat, vyrábět problémy. Mám s manželem velmi hezký vztah a s dětmi také, neměnila bych. **Vlasta, 44 let, zdravotní sestra**

Musíme se oba snažit ■ Jsem docela spokojená, ale jen díky tomu, že se oba dost snažíme. Kvůli dětem. Jinak bychom se asi už dávno s manželem rozešli. Oba máme vlastní zájmy a koníčky, vlastně si jdeme z cesty. Pro děti fungujeme jako rodiče, ale já sama se často cítím dost osamělá... **Zdena, 39 let, středoškolská profesorka**

Čím déle, tím lépe ■ Myslím, že s manželem máme hezký vztah, dokonce hezcí, než před lety. Docela si užíváme, že děti odrostly a my máme víc času na cestování a koníčky. A nebo taky na dostatek spánku a odpočinku... **Lenka, 52 let, mzdová účetní**

Zvládáme to dobře ■ S partnerem jsem víc jak 10 let, tak je to vlastně jako manželství. Protože mám svoje dvě děti z předchozího vztahu, on jedno dítě ve vlastní péči, a společně jsme si pořídili dvojčata, bývá to u nás někdy dost složité. Ale neměnila bych, myslím, že při troše tolerance se dá všechno zvládnout. **Anna, 34 let, rehabilitační sestra**